

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 262/2017-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia

a) základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015,

b) základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 13/2014 a jeho uznesením z 23. septembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2016 doručená sťažnosť (doplnená podaniami zo 7. apríla 2016, 3. mája 2016, 10. júna 2016, 6. decembra 2016 a 21. decembra 2016) [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia

a) základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015,

b) základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 13/2014 a jeho uznesením z 23. septembra 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 16/2011 z 3. júla 2013 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 2 písm. b) a d) a ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) ako dokonaný a v odseku 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), d), f) a i) a § 140 písm. b) Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona. Za to bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol

uložený ochranný dohľad v trvaní troch rokov, počas ktorého bol povinný plniť povinnosti uvedené v § 77 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného zákona.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 1 To 13/2014-7801 z 23. septembra 2014 podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol ako nedôvodné.

4. Sťažovateľ rozhodnutie súdu druhého stupňa napadol dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 37/2015 z 8. októbra 2015 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

5. V prvom rade sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietal porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením dovolacieho súdu, ktoré videl v tom, že najvyšší súd jeho dovolanie odmietol na neverejnom zasadnutí. Ako uvádza, *„Postupom dovolacieho súdu, ktorý rozhodol na neverejnom zasadnutí, bolo sťažovateľovi odňaté právo byť prítomný spolu s obhajcom na verejnom zasadnutí o jeho dovolaní, predniesť svoj návrh, zúčastniť sa pri vykonaní dokazovania na verejnom zasadnutí a vyjadriť sa k dôkazom, ktoré zabezpečil sám dovolací súd v rámci dovolacieho konania, a predniesť sám či prostredníctvom obhajcu konečný návrh.*

Z odôvodnenia dovolacím súdom vydaného uznesenia je nepochybné, že tento vecne skúmal dovolaciu argumentáciu, čo v rámci neverejného zasadnutia nie je možné.“

6. Podľa sťažovateľa *„... dovolací súd pochybil, keď konal a rozhodol dňa 08. 10. 2015, na neverejnom zasadnutí, pretože správne sa tak malo stať na verejnom zasadnutí.*

Tým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

7. V ďalšom sťažovateľ namietal porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd vo veci rozhodol v zložení senátu, ktorého zákonnosť a spôsob kreovania neboli z obsahu trestného spisu zrejmé. Sťažovateľ tvrdí, že *„Z obsahu všetkých relevantných listín spisu je zrejmé, že v konaní súdu rozhodoval a konanie vykonával štvorčlenný senát bez toho, aby bolo zrejmé, kto je prísediacim a kto náhradným sudcom. Z pohľadu práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi je takýto procesný postup nepripustný a protiústavný.“*

8. Podľa slov sťažovateľa *„tak v dovolaní, ako aj v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu Okresného súdu Nitra namietal nezákonné zloženie senátu, čím bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por.“*. Avšak dovolací súd *„dospel k záveru, že nebolo porušené právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi... uviedol, že zo spôsobu zapísania mien (prísediacich a náhradného sudcu) do zápisnice o hlavnom pojednávaní síce vyvstáva pochybnosť, ktorý z prísediacich bol riadnym a ktorý náhradným sudcom tak, aby nevznikli ani najmenšie pochybnosti o zákonnosti sudcu pri rozhodovaní, avšak dovolaciemu súdu stačilo na konvalidáciu namietaného nedostatku vyjadrenie predsedníčky senátu... z 25. 09. 2015, v ktorom ex post identifikovala jednotlivých prísediacich a ich úlohy v súdnom konaní vedenom na súde prvého stupňa“*.

9. K tomu sťažovateľ poznamenáva, že *„Pokiaľ aj pripustíme ústavnú konformitu kreovania prísediacich a náhradného sudcu, z ústavnoprávneho hľadiska je nepripustné, aby výber konkrétneho sudcu – prísediaceho nebol písomnou formou zaznamenaný (napr. úradným záznamom) v príslušnom spise tak, aby bolo možné kedykoľvek ex post skontrolovať zákonnosť pri kreovaní senátu a prípadne aj pri zmene jednotlivých členov senátu, príp. pri určení náhradného sudcu.“*

V danom prípade tak došlo k vážnemu pochybeniu zo strany predsedníčky senátu, keď táto vykonala celé konanie pred súdom v štvorčlennom zložení senátu bez toho, aby bolo zrejmé, kto je riadnym prísediacim a kto náhradným sudcom, pričom počas konania došlo aj k zmene senátu bez toho, aby bolo zrejmé, prečo došlo k zmene a aké

postavenie mal nahradený člen senátu. Jasnú odpoveď nedávajú ani zápisy o zložení senátu v jednotlivých zápisniciach, kde sú uvádzané rôzne poradia členov senátu...“.

10. Postup predsedníčky senátu *„v tejto veci celkom nepochybne nezodpovedal požiadavkám základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru“.*

11. Sťažovateľ dodáva, že *„Pokiaľ právna úprava a judikatúra deklaruje, že sudcovia a prísediaci sú si pri rozhodovaní rovní, je zarážajúce, že v právnom a demokratickom štáte, za aký sa Slovenská republika považuje, nie sú jasným, zrozumiteľným a pochybnosti nezbudzujúcim spôsobom dané pravidlá výberu prísediacich a náhradných sudcov. Ak môže byť sudca vybraný náhodným výberom pomocou programových a technických prostriedkov vybraný predseda senátu (resp. samosudca), nie je zrejmé, prečo takýto postup nie je daný aj v prípade prísediacich“.* Podľa sťažovateľa *„je len otázkou času, kedy bude táto problematika napadnutá na ESLP, resp. na Ústavnom súde SR v rámci konania podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR. V kontexte daného prípadu je potrebné konštatovať, že aj keď právna úprava kreácie prísediacich a náhradných sudcov absentuje, nemožno pripustiť, aby súdy v každom konkrétnom prípade zneužívali tento faktický stav, teda aj v danom prípade mala predsedníčka senátu povinnosť postupovať tak, aby nevznikli ani najmenšie pochybnosti o zákonnosti kreácie a následnej výmene členov senátu a o tom, aké mali postavenie jednotliví členovia senátu.“.*

12. Sťažovateľ uzatvára, že *„Dovolací súd v danej veci na jednej strane uznal pochybnosti o tom, ktorý z prísediacich bol riadnym a ktorý náhradným sudcom, avšak následne konvalidoval nezákonný postup Okresného súdu Nitra púhym vyjadrením predsedníčky senátu základného konania. Takýto postup je v právnom štáte neprípustný a neakceptovateľný, teda protiústavný.“.*

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo/37/2015 a jeho uznesením z 08. októbra 2015 porušené bolo.

2.) Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/16/2011 a jeho rozsudkom z 03. júla 2013, postupom Krajského súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To/13/2014 a jeho uznesením z 23. septembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo/37/2015 a jeho uznesením z 08. októbra 2015 porušené bolo.

3.) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo/37/2015 z 08. októbra 2015, uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 1 To/13/2014 z 23. septembra 2014 a rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 2 T/16/2011 z 03. júla 2013 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Nitra.

4.) Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 EU, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu. “

14. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

21. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015, ku ktorému malo dôjsť tým, že dovolací súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí, a porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 13/2014 a jeho uznesením z 23. septembra 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd v trestnej veci sťažovateľa rozhodol v senáte, ktorého správnosť zloženia nebolo možné zistiť z obsahu trestného spisu.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015

25. V tejto časti sťažnosti sťažovateľ namieta, že najvyšší súd v dovolacom konaní o dovolaní sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí, avšak podľa presvedčenia sťažovateľa tak mal urobiť na verejnom zasadnutí, a to z dôvodu, že všeobecný súd „*vecne skúmal dovolaciu argumentáciu, čo v rámci neverejného zasadnutia nie je možné*“.

26. Sťažovateľ tvrdí, že mu tým bolo „*odňaté právo byť prítomný spolu s obhajcom na verejnom zasadnutí o jeho dovolaní, predniesť svoj návrh, zúčastniť sa pri vykonaní dokazovania na verejnom zasadnutí a vyjadriť sa k dôkazom, ktoré zabezpečil sám dovolací súd v rámci dovolacieho konania, a predniesť sám či prostredníctvom obhajcu konečný návrh*“.

27. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovateľom uvádzané dôsledky namietaného nesprávneho postupu najvyššieho súdu spadajú pod ochranu čl. 48 ods. 2 ústavy (podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom), ktorého porušenie sťažovateľ nenamieta, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu z hľadiska ich spravodlivosti ako celku a výsledku.

28. Ústavný súd totiž poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhoveniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

29. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

30. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd v dovolacom konaní vecne preskúmaval jeho dovoláciu argumentáciu, a pokiaľ v tomto zmysle postupoval, mal tak urobiť na verejnom zasadnutí. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 78/2015-47 z 21. mája 2015, zo záverov ktorého má vyplývať správnosť jeho úvah. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ s nesprávnym postupom najvyššieho súdu spája odňatie mu práva byť prítomný (spolu s obhajcom) na verejnom zasadnutí o jeho dovolaní, predniesť svoj návrh, zúčastniť sa pri vykonaní dokazovania na verejnom zasadnutí a vyjadriť sa k dôkazom, ktoré zabezpečil sám dovolací súd v rámci dovolacieho konania, a predniesť sám či prostredníctvom obhajcu konečný návrh.

31. Ústavný súd hodnotí argumentáciu sťažovateľa ako abstraktnú a hypotetickú. Sťažovateľ vymenoval, čo všetko mu mohlo byť odopreté postupom najvyššieho súdu, ak tento dovolanie odmietol a rozhodol o ňom na neverejnom zasadnutí, avšak sťažovateľ už neuviedol reálny materiálny dopad na jeho skutočné konkrétne základné právo premietnuté do faktickej okolnosti. Sťažovateľ neuviedol, aký návrh chcel a nemohol najvyššiemu súdu predniesť, alebo k akému dôkazu sa chcel ale nemohol vyjadriť, prípadne akého dokazovania sa chcel a nemohol zúčastniť. Na tomto mieste ústavný súd pre úplnosť dodáva, že je potrebné chápať rozdiel medzi vykonávaním dokazovania a preskúmaním dovolania, pokiaľ ide o obsah uplatnených námietok (podanie, samozrejme, musí byť

preskúmané z hľadiska jeho obsahu, či námietky v ňom uplatnené sú spôsobilé naplniť dôvody dovolania, pretože bez takého preskúmania obsahu podania by nebolo možné vyslovovať žiadne závery – ani o danosti dôvodov dovolania a „posunutí“ veci na verejné zasadnutie, takýto postup však nemožno hodnotiť ako dokazovanie). Navyše, nie je zanedbateľnou ani skutočnosť, že bol to práve návrh sťažovateľa, ktorý napadnuté konanie inicioval, čím bol daný dôvodný predpoklad, že v podaní (dovolaní) uviedol všetky skutočnosti, ktoré dovolaciemu súdu mal v úmysle predostrieť. V prípade, ako ho popísal sťažovateľ, sa vytráca materiálna podstata ochrany základných práv a slobôd.

32. Ak by ústavný súd vychádzajúc aj zo záverov svojho nálezu č. k. II. ÚS 78/2015-47 z 21. mája 2015 prijal argumentáciu sťažovateľa a v okolnostiach jeho veci mal pochybnosti o tom, či dovolací súd postupoval správne, keď o dovolaní rozhodol na neverejnom zasadnutí tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol, čo by prima facie mohlo evokovať prijatie záveru o porušení jeho označených práv, potom by bolo nevyhnutným zaoberať sa napadnutým uznesením aj z pohľadu, či prípadný nesprávny postup najvyššieho súdu mohol mať vplyv na priebeh a výsledok dovolacieho konania, resp. na postavenie sťažovateľa ako „iniciátora“ tohto konania.

33. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ hodnoverným spôsobom nepreukázal reálny materiálny zásah do jeho označených práv, a už vôbec nie v takej intenzite, ktorý by dostatočne odôvodňoval vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Strohé tvrdenie, že konajúci všeobecný súd mal konať na verejnom zasadnutí, a nie na neverejnom, bez uvedenia konkrétneho negatívneho dopadu takéhoto postupu na základné práva sťažovateľa nie je spôsobilé vyvolať zásah ústavného súdu do napadnutého konania a rozhodnutia najvyššieho súdu.

34. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnenou, čo bolo dôvodnom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 16/2011 a jeho rozsudkom z 3. júla 2013

35. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

36. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

37. Sťažovateľ mal podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku právo podať proti rozsudku okresného súdu z 3. júla 2013 odvolanie (čo aj urobil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, a v prípade zistenia zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa postupom alebo rozhodnutím súdu prvého stupňa týmto poskytnúť náležitú ochranu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o opravnom prostriedku sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti smerujúcej proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 13/2014 a jeho uznesením z 23. septembra 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 37/2015 a jeho uznesením z 8. októbra 2015

39. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi (čl. 46 ods. 1 ústavy), resp. práva na nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom (čl. 6 ods. 1 dohovoru) podstata argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdení, že nebolo možné z obsahu trestného spisu zistiť správnosť kreovania senátu okresného súdu (keďže došlo k zmenám v jeho zložení) v konaní sp. zn. 2 T 16/2011, ktorý v konečnom dôsledku rozhodol odsudzujúcim rozsudkom z 3. júla 2013 o vine a treste sťažovateľa.

40. Z obsahu príloh sťažnosti ústavný súd zistil, že okresný súd vo veci rozhodol (rozsudkom sp. zn. 2 T 16/2011 z 3. júla 2013) v senáte zloženom z predsedníčky [REDACTED] a prísediacich [REDACTED] a [REDACTED]. V tomto zložení senát konal od nápadu trestnej veci sťažovateľa okresnému súdu až po jej meritórne rozhodnutie. K zmene v osobe došlo iba na pozícii náhradného sudcu, keď [REDACTED] v tejto funkcii nahradil [REDACTED]. Je pravdou, že podľa § 246 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku náhradný sudca alebo prísediaci má postavenie člena senátu, avšak podstatu tohto inštitútu vystihuje druhá veta tohto ustanovenia, podľa ktorej náhradný sudca sa však hlasovania zúčastní len v tom prípade, ak do konania nastúpil namiesto sudcu alebo prísediaceho, ktorému v ďalšej účasti na hlavnom pojednávaní zabránila nejaká prekážka. V prípade sťažovateľa táto situácia evidentne nenastala.

41. Podľa judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02).

42. Ústavný súd už vyslovil, že účel základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sa splní, „ak o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy“ (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02).

43. Za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie vecí v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelených vecí (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02 a II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02).

44. V danej veci je zrejmé, že sťažovateľom uplatnené námietky nespádajú pod ochranu čl. 48 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru (vo vzťahu k zákonnému sudcovi). Sťažovateľ netvrdí, že o jeho veci rozhodoval prísediaci, resp. náhradný sudca, ktorý v jeho veci rozhodovať z akéhokoľvek dôvodu nemohol a nemal, ale tvrdí, že správnosť kreovania senátu po tom, ako došlo k zmene na pozícii náhradného sudcu, nebola z obsahu spisu zrejماً – zistiteľná. Svedčí o tom najmä táto sťažovateľom uvedená argumentácia: *„Pokiaľ aj pripustíme ústavnú konformitu kreovania prísediacich a náhradného sudcu, z ústavnoprávneho hľadiska je neprípustné, aby výber konkrétneho sudcu – prísediaceho nebol písomnou formou zaznamenaný (napr. úradným záznamom) v príslušnom spise tak, aby bolo možné kedykoľvek ex post skontrolovať zákonnosť pri kreovaní senátu a prípadne aj pri zmene jednotlivých členov senátu, príp. pri určení náhradného sudcu.“* S týmto názorom sťažovateľa však ústavný súd vzhľadom na citovanú judikatúru ozrejmujúcu účel a podstatu základného práva na zákonného sudcu súhlasiť nemohol.

45. Ak teda krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 To 13/2014 z 23. septembra 2014 uviedol, že „*námietky týkajúce sa zloženia zákonného senátu súdu I. stupňa nie sú dôvodné, senát v zložení [REDAKOVANÉ] - predsedníčka senátu, prísediace - [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa zúčastnili na prejednaní a rozhodovaní v danej veci od jej nápadu na súd až do rozhodnutia. Pokiaľ sa trestného stíhania zúčastnil náhradný sudca, tak v tomto smere bolo postupované v zmysle § 246 Tr. por. a odvolací súd nezistil žiadne také pochybenia, ktoré by boli spôsobilé odôvodniť nesprávnosť alebo nezákonnosť*“, a takisto ak najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 2 Tdo 37/2015 z 8. októbra 2015 podotkol, že „*ako riadne prísediace konali od predbežného prejednávania obžaloby až do meritórneho rozhodnutia len [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a nedošlo k potrebe realizácie postupu uvedeného v § 246 ods. 2 Tr. por. - nahradenie riadneho člena senátu náhradným prísediacom*“, dostatočne jasne, presvedčivo a správne konajúce súdy odôvodnili prijaté závery o neexistencii možnosti zásahu do základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu.

46. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemohol inak, iba sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. zákona o ústavnom súde.

47. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

48. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takejto žiadosti vyhovie, ak to odôvodňujú osobné, majetkové a zárobné pomery žiadateľa a ak nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nárokov na ochranu ústavnosti. Ústavný súd v tomto prípade upustil od rozhodovania o tejto žiadosti z dôvodov procesnej ekonómie, pretože ani prípadné odstránenie uvedeného nedostatku by podľa

názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017